

નમસ્કાર ગાંધીનગર

પમરાટ

એમ રાખી જાતની સંમાળ વરસોના વરસ
ચોટક બાંધી અમે તો પાણ વરસોના વરસ
કોઈ સામે પણ હવે જોતું નથી એ રાવને
નંઘ જૂની કે છે ઘડિયાળ વરસોના વરસ.
- શૈલેશ ચૌહાણ 'વિભય'

પાયથ

- રમેશ છક્કર

હૃદયની સરવાણી...

ભજન એટલે કુમારા ભરી કવિતા.. શુદ્ધ હડ્યોદગાર...
પ્રાથ્મનાને હડ્યની સરવાણી છે.. ભજન ભક્તમનની અલગ વાણી
છે... એ થશરની સ્તુતિ છે... એમાં એકાગ્રતા, તલ્લીનતા, તહુપા,
ઝુરાપો, ઠાણ વાણ માનવભાવની મુલાયમ ગુંથાણી હોય છે... ભજન
અને પ્રાથ્મના એક સિક્કાની બાજુ છે. થશરની આરાધાણ માર્દેના
બે વાહુ છે.

આપણે તાં એક ચોક્કસ કાલખંડ ભક્તિયુગ તરીકે અંકિત
છે.. ભજનની લગની હોય છે.. ભજનિક એક અલગ પ્રકારના ગાયક
છે... ભજનની લગની હોય છે.. એમાં શાદ્વૈભવ નહીં શલ્ફીલની
જરૂર પેંદે છે.. ભજનને સુકંતકે ગ્રામો મહિમા છે.. ભજન અવિરત
ચાલે.. ભજનમાં બંગ પડે નાના ના આવે..

ગામાણોમાં સ્વામી જાંસે કે નીરાવ રાતે ભજનની સરવાણીએ ફૂટની.. અમારા નીડીંદ્રાના ગામાણાં રાતના બોજન પણી
ભગતભાપાના એટલે ભજ મંડણી જામતી.. ભજનમંડળના સુર
એ ભારતીય સંસ્કૃતિનું લેકગ્રાન્ડ મ્યુઝુન્દ છે.. હેઠળ આ માણિક લુમ
છે.. નમતા એ ભજનની સ્વામી ભાવ છે.. જીવનો ભગવો રંગ
એટલે ભજનનું પણ.. ભજનની છંદોભધ કુત્તી ભલે હોય.. પણ
એમાં લખભધના અનિવારી છે.. ભજનની સરજન એટલે
ભક્ત.. ભગત..! દાઢે ગામાણાં એકાંગ નાનાકો ભજન હોય
છે.. અમારા શ્રમભૂર ગમમાં વહેલી સરપણે ભગતભાપાનો મધું કંઈ
સરબરને સુમધૂર ખાંગી દેસે.. રાત્રાના નીરાવ વાતારસામાં પડખેના
સુધારવાસમાં તખુરાના તાલે જામતી ભજનની રમજા મારા
અંતરમની આભલેક છે.. અમારા ગમનો એ વેખબી અતીત છે..

આપીએ ભાપાણી ભજનની એક પરપરા છે.. મધ્યયુગમાં તા
કવિ એટે જ ભક્ત એમ કહેવાનું.. આધુનિક કવિઓ પણ ભજન
લખે છે..

મકરંદ દશ કહે છે..

'ભજન કરે તે હોરે રે મનવા.. ભજન કરે તે જોતે...'
'વેખુભજન તો નેને કહીએ, જે પીડ પરાઈ આંદે..?' એ ભજન
નરસેહિની ઉંઠત અભિવ્યક્ત છે.

હિરિનો મારગ જે શૂરાનો નિહિ કાયરાનું કામ જે ને..?' કહેનો
પ્રીતમ કે 'મને ચાયર રાખો છું...' એમ આજ્ઞા કરતી મીઠે અહુત
છે.. કાલીની 'આપાની યાદી' પણ ભજનના ભગવાન વાણીની
ગંગાલ છે.. રમેશ પાયે જેવા રોમેન્ટિક કવિ પણ ભજન હોય નારે
કેવા નિરાણા લાગે છે.. 'કે કાગળ હરી લખે તો બને..'

અવર લખે તે એક અશ્વ નથી ક્રિકલતા મને...'
ફનગીરી એ ભજનની ખુમારી છે.. ભક્તમાંના એક અજબ
આરજુ હોય છે.. પરસતન્ને પામબાની લખપણ હોય
છે.. એટેંબે જી મીઠાં ખુલી શકે છે..
'મંદિર સાથે પરણી મીરાં.. રાજમહેલથી છૂટી રે..
કૃષણ નામની ચૂંણી પહેરી.. માધ્યવની અંગૂઠી રે..'

અદાલતનો પુણ્યપ્રકોપ આવકારવા લાયક

શિક્ષણસેવે અંતરિયાં ગુજરાતની

કેવી દ્યાજાની સિદ્ધિ છે તેને અંદરાં
હાઈકોર્ટ સુઓમોટો સ્વીકારેલી રીટ પરથી
અને છે. બાગકો આદિવાસીની છે. શાણા
ધરાણીએ થઈ ગઈ છે. સરકારને એની જાણ
પણ છે. પરંતુ શાણાનું મકાન ભાનવાનું તંત્રે
સૂઝાનું નથી. શિક્ષણ એટલા નિધાણન છે કે
તેણે મધ્યાહન બોજાનું રસોઈ સંભાળાની

બાળજામ પાથી અછોવાનાં કરે છે.
શિક્ષણ પરિષદો પાણનું ખૂબ ખર્ચ કરે છે.
પણ એને પેલા દીન-દીન સર્વાચાર
આદિવાસી બાળકોની લેશ પણ વિત્ત નથી
જેને ભાનવાનાં ઉક્કા છે. પરંતુ પ્રતિક્રિયા
સંલોગેને લેશ ભાણીની શક્તા. શહેરોમાં
બાળકો ફાઈચર સ્ટાર મોંટીસાં પ્રાઈવેટ
સ્કૂલોમાં બધીગણોને શેષ કારકોર્ડીની

બાળકોને લેશ ભાણીની શક્તા. એની જાણ

નો પણ મજૂર થઈ રહેલું

નથી. જીએ એની જાણ

ની પણ પ્રારંભાની

નથી. એની